

Domači glasovi

Stev.22.

Lienz 27.novembra 1945.

Leto 1.

Pastirsko pismo jim gre na živce

Na predvolilnem zborovanju zadnjo nedeljo pred volitvami je govoril tudi Edvard Kocbek in je dejal med drugim tole:

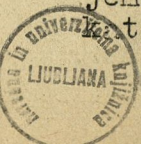
"Dovolite mi, da spregovorim kot katoličan besedo o tistih ljudeh, ki delajo zoper našo skupnost, ki naj bi se ustvarila tudi iz nazorskega in verskega obeležja. Hočem spregovoriti par besed o pastirskem pismu, ki zaradi izrčnega političnega značaja nobenega katoličana ne more vezati po vesti. To pastirsko pismo je politično zato, ker je episkopat v Jugoslaviji in ostalem svetu najbolj povezan s kapitalistično reakcijo.

Mi vsi - ne samo tisti, ki smo verni - se temu ne čudimo. Čudimo se samo temu, da je to pastirsko pismo napisano od ljudi takega duha doživelo tako čudno grobo obliko. Zakaj? Zato, ker se zdi, da hočejo škofje predstavljati delovanje protinardne izdajalske duhovščine kot delovanje narodne in ne izdajalske duhovščine in da so bili kaznovani zaradi svojega prepričanja. To pastirsko pismo je politično in napačno, ker hoče vzbuditi doma in na tujem videz, da je začela v Jugoslaviji prikrita - kakor oni pravijo - protiverska gonja. To pastirsko pismo je negativno zato, ker je izdano na preračunani trenutek, ko je v Londonu trajala konferenca petih in ko se jugoslov. narodi pripravljajo na svoj pohod na volitve. Posebno je neprijetno še za katoličane, ker poriva v ospredje tista vprašanja, ki razdaljujejo borbo episkopata kot borbo za njih lastne interese, to se pravi: za položaj duhovščine in za takozvana cerkvena posestva."

Nato je nadaljeval: "Ko je eden izmed podpisnikov tega pastirskega pisma prišel po objavi pisma k nekomu, ki je katoličan in ima višji položaj ter ga je naprosil za neke vrste moralno podporo pri razumevanju pastirskega pisma, je dotičnemu škofu odgovoril takole: "Kar se tiče cerkvenih posesti, bodite sigurni, da ne boste dobili niti enega katoličana, ki bi vam lahko kakorkoli pomagal. Kar se pa tiče ostalih verskih vprašanj, pa boste dobili vso mojo podporo, ampak pod pogojem, če se boste vi škofje najprvo sami naučili katekizma". In ko je škof spraševal, zakaj tako, je dotični odgovoril: "V katekizmu je ena izmed velikih točk poglavje o grehu, in v tistem poglavju ena izmed najvažnejših točk vprašanje o k e s a n j u."

Tov.Kocbek je torej spregovoril kot "katoličan". Uporabil je priliko volilnega zborovanja, da je mogel spet istresti svoj komunistični gnev ter blatiti katoličanstvo in predstavnike jugoslovanskih katoliških škofov. Skušal je prikazati pastirsko pismo jugosl. škofov kot zgolj politični manever, izpodbiti in prikriti dejstvo, da jim je pastirsko pismo šlo toliko na živce, da so morali celo najvišji predstavniki titovske oblasti spregovoriti in pomiriti svoje somišljenike, da se nebi preveč ustrašili. Saj je sam dejal na začetku svojega govora: "Moramo napovedati najostrejši boj bojazni, ki izvira iz napačnega občutka manjvrednosti." Tako vroča so jim torej postala tla, da si vlivajo pogum drug drugemu, komunistem pa Kocbek "dviga moralo" kakor včasih Göebbels! V svojem nesrannem govoričenju gre celo tako daleč, da hoče škofe učiti tekizma!

Čutijo pač, da so sile, ki jih vežejo in prepletajo že tako

sproščene, da same od sebe vlečejo vse naprej tja, kamor spadajo.
 Mnogo pametneje bi pač bilo, če bi gg.tovariši, tudi tov.
 Kocbek, se potrkali na prsa in priznali "Mea culpa"!

Oh, ta reakcija

Na istem zborovanju je govoril seveda tudi predsednik Narodne vlade Slovenije Boris Kidrič. In to zelo samozavestno, prav nasprotno kakor Kocbek, ki je napovedal najostrejši boj bojazni. Predvsem se je zelo pomudil pri "reakciji", čeprav je ta po njegovi izjavi "sicer preslabotna, da bi se izplačalo o njej kaj več govoriti", vendar da se bo "nekoliko pobavil z njenimi argumenti".

"Težave, ki vladajo pri nas" je med drugim dejal Kidrič, "so rezultati vojne, ne pa rezultat takšne ali drugačne oblasti, posledica vojnega razrušenja in sodelovanja domače reakcije z okupatorjem. Domača reakcija je pomagala uničiti našo deželo, sedaj pa hoče nam naprtiti naše ekonomske težave. "- Torej ne" rezultat takšne ali drugačne oblasti "- S tem hoče Kidrič reči: Saj nismo mi krivi, da je naša zemlja obubožena, vasi požgane in narod desetkovan! Vsega tega je kriva reakcija. - Kakor da ne vemo, kdo je požigal, ropal in ubijal slovenski narod, kakor da ne vemo, kdo je kriv, če je okupator streljal talce in uničeval narodno premoženje!

Tov.Kidrič pa navaja še drug argument reakcije. In to je "nekakšna intervencija velesil". "Na to pa imamo samo en odgovor." - izjavlja Kidrič - "Ta argument je prvič izdajalski in drugič idiotski. Vemo, zakaj reakciji ni vseč demokratična vsebina nove Jugoslavije. Zato, ker smo jo ustvarili mi z orožjem in ne na papirju. Zato, ker uživa ta nova Jugoslavija izmed vseh malih in srednjih držav Evrope največje spoštovanje in ugled. Ta Jugoslavija - najsi mislijo izdajalci in idiotje, kar hočejo - bo znala svojo suverenost ohraniti tudi v miru."

Vsekakor se je tov. Kidrič zelo krepko izrazil. Čisto po partizansko. Drugega itak ne bi pričakovali od njega. Škoda le, da so v Titovini tako slabo poučeni o ugledu Jugoslavije, ker bi sicer napovedali še ostrejši boj bojazni in "preslabotni" reakciji.

Naši akademiki pišejo

Gradec, 23.XI.1945.

ČE STUDENT NA RAJŽO GRE... Dobro pije, dobro je. Ha - ha! Pili smo vodo, jedli, kar so nam dali dobri ljudje. V Spittalu smo srečali Pavleta. "Z nami?" - "Otrobe! V mraz in glad? Spomladi pridem za vami. Če bi pa slučajno dobro kazalo, me vpišite!" - "Dobro, dobro!" In spet so Dodge-ji zabrneli.

V Celovcu je padal rahel dež in siva megla se je vlekla preko ruševin, ko so nas zložili v napol podrtó jezuitsko kasarno. Naslednje jutro smo 5 ur stražili na kolodvoru svoje ropotije. Takrat je marsikdo vprašal, kdaj pelje vlak v Lienz, a odpeljal se ni nihče tja. Saj so nam povedali, da gremo na slabše, zakaj se nebi peljali nazlet v neznanó! Priključili so nas vojaškemu transportu in - z bogom Celovec!

ČE STUDENT USI DOBI... Počasi smo se cijazili proti severu. Eno uro čakanja na večjih postajah je bilo malo. Mimo vojvodskega stola pri Gospe Sveti smo se peljali štirikrat. Kdo ne bi privoščil železničarjem njihovega veselja?! Da ne bi šel ves čas v izgubo, smo pričeli "organizirati". Prvi je prinesel sta-

ro avstrijsko čutaro, drugi polomljen stol, tretji obrabljeno metlo. Zakaj bi pustili take dragocenosti preperevanju pod milim nebom? Kmalu je postal osebni promet v naših dveh živinskih vagonih močno težaven. Najvažnejša pridobitev je bila ona, ki jo je izbrskal naš vrli tehnik Jože: dve škatli praška proti ušen in brizgalco tudi. Za vsak slučaj...

Kadar je prišel čas jela, sta naš predsednik in tajnik vedno kaj zbezala. Za zabavo so skrbeli naši muziki, pa še zapeli smo katero. Loč smo si skrajšali s tem, da smo priredili generalno vajo za brucovski izpit. Ponovila se je stara pesem: Najmlajši kolegi, ki so še nekaj dni poprej kot "gospodje abiturienti" dobro odpirali "kljune" in visoko nosili glave po taboriščih, so obnenedli, ko je "zeleni car" zavihal nos nad brucovsko nevednostjo. In ko je pričela korisija "starih bajt" staviti vkleunna vprašanja je utihnil celo jezikiavi bruc Jože. Tako so naši majhni, da so jim stare bajte dovolile iz svojih vrst za zagovornika "strganega dohtarja".

Mrko nedeljsko jutro nas je pozdravilo v Leobnu na Štajerskem, opoldne pa smo se izkrcali na razvalinah graškega kolodvora. Že tam, še bolj pa na mrzlem hodniku osnovne šole na Kepplerstrasse je mnogim pogledal strah iz oči. Pa je dejal naš vodja skupine: "Nič ne marajmo, fantje! Po dvomesečni borbi smo vendar v Gradcu. Dejstvo, da smo tu in da nas ina v oskrbi UNRRA, je za nas vse. Kakor dosedanje, bomo prebredli tudi bodoče težave. Po posredovanju našega skrbnega zaščitnika Mr.Corsellisa bomo našli nove varuhe. Pogum velja!"

ČE STUDENT P. LAČEN JE... Doma se je na to in na podobno vprašanje že kako našel odgovor. Povprašal si tu in tam, zadnji izhod ti je pa bila kaka dalnja teta. Tu pa ... Kaj? Kako? I, no! Teta UNRRA. Prvi dan nas je nagovoril direktor Mr. Thomas: "Ne čudite se, če niste našli tu za vas pripravljenih udobno opremljenih stanovanj! Mi smo tu 9 dni. Za vas smo dobili eno nadstropje, obljubljenost nam je še eno. Šele s časom bo vse urejeno. Občudujem vaš pogum in računam z vašim sodelovanjem."

In res. Že v nedeljo so pripeljali postelje, zvečer so nam dali odeje, drugi dan smo dobili žarnice, provizorične kotle na dvorišču so popnožili in v najkrajšem času bo nad njimi streha. Vsak dan je kaj novega. Direktor se s pravo očetovsko skrbjo zanima za naše potrebe, hišni oskrbnik Mr. Brian pogosto pregleduje prostore in nobene pomanjkljivosti ne prezre; Miss Jaboor pa nam s čudovito pozornostjo in s pravo ameriško spretnostjo utira pot na univerzo. Po njeni zaslugi smo vpisne krče preboleli in v borih petih dneh so bili vsi naši študentje vpisani na univerzo oziroma na tehnično visoko šolo, ali pa imajo vsaj od pristojnih dekanov dovoljenje za vpis. Skoraj verjetno je, da so vsi medicinci, tudi novinci, že vpisani. In to vkljub vesplošni prenapolnjenosti.

V graškem univerzitetnem ozračju smo se kar nekam znašli. Bili smo na splošno dobro sprejeti. Niti dijaško združenje, niti univerzitetne oblasti nam niso delale težav. Veliko razumevanja je pokazal zlasti dekan medicinske fakultete. S priznanjem semestrov in izpitov ni bilo težav.

ČE ŠTUDENT BREZ D'NARJA JE... Vprašanje "grošev" rešuje naš blagajnik, na katerega se v stiskah obračamo. Samo tega ne vemo, kako dolgo bo vzdržal naše napade. V veliko tolažbo nam je, da v tuji deželi nismo sami, ampak so z nami naši ljudje, ki so nam pomagali in nam tudi za v bodoče obljubili pomoč.

BOG POVRNI!... Ob tej priliki čutimo prijetno dolžnost, da se najtoplje zahvalimo angleškemu oblastem in našemu dobremu varuhu Mr.Corsellisu, brez katerega danes najbrž ne bi bili

tu. Nihče izmed nas mu ne bo pozabil pazljivosti, s katero se je za nas zanimal, in požrtvovalnosti, s katero se je za naše interese boril. Prisrčno se zahvaljujemo g.primariju dr.Meršolu, ki je bil dovzeten za vsa naša nadlegovanja, nam svetoval, spretno tolačil naše težnje na merodajnih mestih in nam bil dober "zdravnik" za vse. Svojo hvaležnost zagotavljamo tudi socialnemu odboru za veliko pomoč, g.načelniku Bajuku, ki nam je pripomogel do knjig - Krezovih zakladov duha - in sploh vsem, ki so kakorkoli prispevali za naš študij. Upamo, da ne bo brez pomena za naš narod, da 70 ukaželjnih vseučelišnikov študira na priznanih univerzah naših sosedov v šoli pri velikih demokratih zapada. Držimo se gesla Argument vseh argumentov je študentu: svet spoznaj, in kar jih imaš talentov, umno z njimi barantaj!

PORAZ KOMUNISTOV V AVSTRIJI

Ako primerjamo volilne rezultate pri volitvah v srednji Evropi, moramo priznati, da smo ob njih prijetno presenečeni. Že volitve na Madžarskem so pokazale, da povsodi, kjer so komunizem na sebi občutili z njim pometajo. Se bolj pa so to pokazale avstrijske volitve.

Avstrijski narod je vsemu svetu jasno pokazal, kakšen ugled uživa komunizem v Avstriji. Ni dosti izbiral, ali Moskva ali London, odločno se je izrekel za resnično, svobodno demokracijo.

Kje pa je vzrok temu presenetljivemu porazu komunistov? - Dve dejstvi sta tu odločilno vplivali. Zasedba Stajerske in Zg. Avstrijske po sovjetski vojski, ki je povzročila beg tolikih prebivalcev. Ti so bili na lastni koži poskusili dobrote komunističnega raja. Drugi pa so uvideli, kaj jih čaka, če bi jih doletela ista "sreča".

Na Koroškem pa je največ pripomogla k spoznanju kratka doba titovskega obiska. Prej navdušeni za Tita in njegove pomagače, so debelo pogledali, ko so videli "slavno zaveznico", strgano in ušivo, čigar prvo dejanje je bilo izprazniti trgovine, da so imeli za losilo! Spoznali so, da od take vrste ljudi ne morejo pričakovati dobrega, pa če je še taka propaganda.

Nemalo zaslug za to, če danes komunisti ne vedo, kam bi se skrili od sramu, imajo tudi begunci iz vzhodne Evrope in iz Jugoslavije, ki s svojo navzočnostjo jasno vpijejo, kakšno srečo komunizem prinaša.

CELE REKE BEGUNCEV. Daily Telegraph z dne 12. t.m. poroča, da prihaja iz ruskega na britansko področje v Nemčiji vsak dan ogromno število beguncev, izstradanih starih ljudi, otrok in po-habljenih nemških vojakov. Na približno 70 milj dolgi poti med Teimarom in Friedlandom je bilo zadnje čase nad pol milijona beguncev, ki so prišli zaradi bližjoče se zime v britansko področje v upanju, da si bodo tukaj rešili življenje.

TABORIŠČNI MLADINSKI DOM v Lienzu je priredil včeraj in danes pravljico igrano "Sneguljčica". Priznati moramo, da je igra zelo ugajala ne le mladini, marveč

tudi odraslim. Taboriščni mladinski dom vrši med taboriščno mladino s tem ne samo veliko vzgojno delo, marveč skrbi tudi za prijetno zabavo tako mladini kot starejšim taboriščnikom.

LEPA PROPAGANDA ZA SLOVENCE. Ko so Titovci gospodarili v Celovcu, so odpeljali iz bolnice večinoma vse odeje in rjuhe, tako da gre zdaj med Nemci glas "ni jih slabših ljudi, kot so Slovenci."

UTRLE SO. Dragica Keršičeva, šivilja LJ., Jožefa Jesih, Celje, Oton Grebenc, prof. v pok., Ljubljana.

NARSIKAK BEGUNEC PREJIE IZ DOLOVINE VESTI, ki bi utegnile zanimati vso begunsko javnost. Taka poročila pošiljajte našemu listu.